

UPA 2014/46.1
24. april 2014
Sara Olsvig

2015 aallarnerfigalugu ICC-mut aningaasaliissutit 2 mio. kr.-nik ilallugit Naalakkersuisut immikkoortitseqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunner-suut.

(Inatsisartunut ilaasorta q Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiat, ICC, pisortanit angingaasaliiffigineqarnermikkut ikilisaarujussuarfigineqarnissaat Naalakkersuisut aalajangersimavaat. Ukioq manna januaarip aallaqqaataani ikilisaaneq atuutilerpoq ukiunilu tulliuttuni 1 millionimik ilanngaanikkut naggataatigut ICC-mut tapiissutit nunguvisallutik.

Tassungaa atatillugu Inuit Ataqatigiinnit siunnersuummik massuminnga saqqummiussivugut. Siunnersuutigaarput ICC-mut tapiissutit 2015-mi aningaasaqarnermut inatsimmi 2 millioninik ilanngaaqqissasut. Aqqaluaq B. Egede pingaaruteqaqisumik siunnersuuteqarneranut qujaffigerusuppara.

Naalakkersuisut tapiissutinik ilanngaanissaminut tunngavilersuutaat pingaarti-taallu Inuit Ataqatigiinnit paasinngilarput. ICC-mut tapiissutit ilanngarneqarnissaat nunguvinneqarnissaallu Inuit Ataqatigiinnit isumaqataaffinngilarput. Soq isumaqataanninnerluta Inuit Ataqatigiinnit nassuiaqattaartarnikuuarpud, maanalu isumarput erseqqissaavigeqqissavarput.

Naalakkersuisut arlaleriarlutik nalunaarutigaat suliniaqatigiiffiit naalakkersuinikkut pituttugaanngittut (NGO-t) aningaasaqarnermut inatsimmit aningaasalersorneqartassanngitsut, tamannalu tapiissutinik ilanngaanissamut pequtaasoq. Taamaakkaluartoq Nunatsinni nunanilu allarpassuarni suliniaqatigiiffiit kattuffiillu naalakkersuinikkut pituttugaanngittut allat aningaasaqarnermut inatsisinit aningaasalerneqartarput.

ICC pilersinneqarmalli Inuit nunallu inoqqaavi allat pisinnaatitaaffiit Nunatsinni, Issittumi naalagaaffinni allani nunarsuarmioqatigiillu akornanni siuarsaajuarsimappud. Soorlu Saamit suliniaqatigiiffiat Saamit Siunnersuisoqatigiivi (Samerådi) ICC-p inuit pisinnaatitaaffii pillugit sulinermi, avatangiisit illersornissaannik suliaqarnermi nunallu inoqqaavisa Naalagaaffiit Peqatigiinni Issittumilu Siunnersuisoqatigiinni Arktisk Råd-mi erseqqissumik ataavartumillu sinernerneqarnissaat sulissutigijuarsimavaa.

Naalagaaffiit Peqatigiinnit, Issittumi siunnersuisoqatigiinnit nunallu tamalaat akornanni suliniaqatigiiffinnit allanit ilisimasani ICC-p angerlaassisarnera nunatsinni atorluarneqartarpoq pingaaruteqarluinnarlunilu. Ukiuni kingullerni Naalagaaffiit Peqatigiit Nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarutaanni nunaminertanik pisuussutinillu atuinermi aalajangiiniarnermut

peqataatinneqarneq pillugu pisinnaatitaaffiit pillugit ICC nunatsinni siuarsaavoq qaammarsaallunilu. Assersuutigulu nunaminertanik pisuussutinillu atuisinnaanermut inunnguuseralugu pisinnaatitaaffiit pillugit ICC tusarniaanermi akuusarpoq, Nunatsinnilu innuttaasut tassuunatigut illersorneqartuarnissaat sulissutigijuarlugu. Aamma ICC-s silap pissusiata allanngoriartornerata akiorneqarneranut atatillugu aalisartut, piniartut innuttaasullu nunatsinniittut allat atugaat pillugit nunat tamalaat akornanni Nunatsinnilu paasititsiniaasimallutik.

Kalaallinut tamanut naggueqatigiinnullu Inunnut ICC nunat tamalaat akornanni sinniisuulluarpoq. Inuit Ataqqatigiinnit erseqqissassavarput ICC-p pingaarnertut aningaasaliiffigineqarnera aningaasanut inatsimmeersuussasut isumaqaratta. Isumaqaataavugut pisortat ICC-llu akornanni suliaqarnermi attaviittuunissaq tunngaviussammat, soorlu aamma suliniaqatigiiffiit allat pisortallu akornanni suliaqarnermi attaviittuunissaq pingaaruteqartoq. ICC-p, allatut, aamma aningaasaateqarfinnut sulii aningaasaliissutissanik qinnuteqartuarsinnaavoq. Aningaasaateqarfinnit aningaasaliisoqartilugulu eqqaamasassaq tassaaginnarpoq aningaasaateqarfiit piumasaqaatitalinnik aningaasaliikkajuttarmata. Ullumikkut aamma taamaappoq. Taamaammat Inuit Ataqqatigiinnit isumaqarpuq aningaasaqarnermut inatsimmit ICC aningaasalertarnissaa pingaaruteqarluinnartoq. Aningaasaateqarfinnit aningaasalerneqassagaanni pisortanit aningaasalerneqarsimaneq amerlasuutigut aamma piumasaqaataasarpoq.

Inuit Ataqqatigiinniilli aamma erseqqissarusupparput siunissami aningaasaliinermi ICC-mut piumasaqaateqarneq eqqunneqarsinnaasoq isumaqaratta aningaasaliissutit agguaqatigiissillugit qanoq akissarsianut, nuna tamakkerlugu suliaqarnermut nunallu tamalaat akornanni suliaqarnermut atorneqartarnissaat piumasaqaateqarfiginerisigut. Aningaasaliissutit oqimaqqatigiissumik atorneqarnissaannut pisortanit piumasaqaateqarneq ammaffigaarput piumasaqaateqarnerli tamanna suliniaqatigiiffiup pisortallu akornanni attaviittuuneq tunngavigissavaa. ICC Inatsisartunik Naalakkersuisunillu isornartorsiuissinnaanissaminut kiffaanngissuseqartuassaaq, soorlu naalakkersuisut nikerartut ICC-p taamaa iliortarsimagai. Piumasaqaateqarnermi erseqqissarneqassaaq ICC-p suliaasa imarisai Naalakkersuisunit Inatsisartuniilluunniit akuleruffigineqarsinnaassannngitsoq.

Piumasaqaateqarneq ilutigalugu ICC-p aningaasalerneqartarnera ukiuni arlalinni aalajangiiffigineqarnissaa aamma matumuuna siunnersuutigaarput toqqissisimanarnerusumik ICC-p pingaarnernut suliaminik naamassinnilluarsinnaaneranut siunissarlu ungasinneq isigalugu pilersarusiorsinnaanermut tamassuma iluaqutaanissaa isumaqaratta.

Taamatut piumasaqaateqarsinnaanermut isumaqqatiginninniuteqarnissamut Inatsisartuni partiit Naalakkersuisullu matumuuna qaaqquvagut. Suleqqatigiinnikkut ICC-p aningaasalersorneqarnerani sinaakkutissat erseqqinnerusut suliaritigit, ICC-llu inuiaqatigiinnik Nunatsinnillu sullissilluarnera suleqqatigiinnikkut qulakkeertigu.

--

ICC Canadap Alaskallu qanoq pisortanit aningaasalerneqartarnerannik paasissutissanik Naalakkersuisut noqqaasimapput. Naalakkersuisut immikkoortumut

matumunnga akissuteqaataanni takuneqarsinnaavoq ICC-mi immikkoortortat taakkua marluk pisortanit tapiiffigineqartarnerat annikigisassaangitsoq. Paasinarseqqippoq Naalakkersuisut ilanngaanissamut patsiserisaat, tassalu naalakkersuisutiguunngittut suliniaqatigiiffiit aningaasaqarnermut inatsimmit tapiiffigineqartassanngitsut, ilumuunngitsoq. Soorunami suliniaqatigiiffiit aningaasaqarnermut inatsimmit aningaasalerneqarsinnaapput, tamannalu tunngavigalugu Inuit Ataqatiginnit erseqqissaqqissavarput ICC suliaminut pingaarnernut aningaasaqarnermut inatsimmit taperneqartarnera attanneqartariaqartoq. Taamaalinikkut ICC-p inuit pisinnaatitaaffii nunallu inoqqaavisa atugaat pillugit Nunatsinni nunallu tamalaat akornanni sulinera qulakkeerneqassaaq.

Ilanngullugu oqaatigissavarput ICC Canadap Alaskallu naalagaaffimmit aningaasalersorneqartarnerat pillugu paasissutissat Naalakkersuisunit saqqummiunneqartut paasissutissat ICC-mit saqqummiunneqartunit allaanerungaatsiarmata. Naalakkersuisut aperisariaqarpavut paasissutissat taakkua sooq assigiinnginnersut.

Naalakkersuisut Nunarput Canadamut Alaskamullu assersuukkusuttorujussuuvuat. Nunat taama assigiinngitsigisut assersuukkuminaapput Inuit Ataqatigiinniillu isumaqarpugut Canada, Alaska, aammalumi Ruslandi nunat inoqqaavisa Inuillu pisinnaatitaaffiinik akuersaarnissaminnut Nunatsinnit tunuarsimaanerungaatsiartut. Nunattali Namminersornerup Namminersornerunerullu nalaani nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinik siuarsaanermi siuttuujuarsimavoq. Tamatumunnga sulinerput annikillinagu siuttuujuarnissarput attatsigu. ICC-mut tapiissutit nungukkutsigit Naalagaaffiit pisinnaatitaaffinnik nammineerluta anguniarsimasatsinnik atuutsitsinngittut akornannut inississaagut. Assersuutitut Altami isumaqatigiissut issuarlara. Isumaqatigiissusiornermut tassunga ICC nunallu inoqqaavisa kattuffii allat peqatigalugit Inatsisartunit siorna junimi suleqataavugut soorlu aamma Altami isumaqatigiissutip nunat tamalaat akornanni Naalakkersuisunit nittarsarneqar-nissaanik siunnersuuterput Inatsisartut isumaqatigiittut ukiarmi tapersersoraat.

Issuaavunga:

“Innersuussutigalugu Naalagaaffiit nunat inoqqaavi peqatigalugit, Nunat Inoqqaavisa namminersornissamik pisinnaatitaaffiannik atuutsilersitsinermi Nunat Inoqqaavinut aningaasaliinikkut isertitanillu avitseqatigiinnikkut tapersersussagaat.”

Inuit Ataqatigiinnit ICC Nunatsinni nunallu tamalaat akornanni ukiorpassuarni sulilluarneranut qujassuteqassalluta periarfissaq una atorussupparput.

Siunnersuutip aningaasaqarnermut akileraarnermullu ataatsimiititaliami aappassaaneertinnagu suliarineqarnissaa innersuussutigaarput. Suliamik naammassinnilluarnissaq pillugu Inatsisartuni partiit taamasa suleqatiseraagut.

Qujanaq.